

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 34-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.
A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

RUTKAY MENYHÉRT.

Helyettes szerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2-50 kor
Egyes szám ára 14 fill.

Horánszky Nándor.

Eltemették egy nemzet gyásza mellett s nagy úrt hagyott maga után. Mert ez a mi fajunk nem gazdag olyan államférfiakban, kiknél a mély tudás önzetlenséggel párosul. Meghalt, jelleme és munkaereje elveszett ránk örökre. De emléke fennmarad a jók szívében s példája a késő nemzedéket is a közjóért való lelkes munkásságra s az egyéni érdekeknek a haza javáért való feláldozására megtanítja.

*

Mint fiatal politikus, a mi pártunkon kezdette szereplését, később nemzeti- s legutóbb kormánypárti lett, de azért soha sem volt köpenyforgató. Minden lépését a közjó vezérelte. Ez annyira nyilvánvaló volt, hogy az „Egyetértést” kivéve, nem akadt lap, mely szándékainak önzetlenségét valaha kétségbe vonni merészkedett volna. Ilyen emberek tartják fenn ellentétes pártok között a kölcsönös megbecsülést. A mit egy Irányi Dániel védett, a miért egy Horánszky Nándor sikra szállott, az lehetett esetleg helytelen, de az egyén önzetlen volta az álláspontot mindig fedezte, a magán haszon gyanuját távol tartotta és a védett ügynek tiszteletet kölcsönzött.

*

Nincs ennek a mi nemzetünknek szerencséje a kereskedelmi minisztereivel. A nagy tehetségű Horn Ede, még mielőtt miniszter lehetett volna, elhunyt s Kemény Gáborok, Dániel Ernök lettek az örökösei. Baross, ez az óriási tetterő, ki a magyar ipar megteremtését czélnak kitűzte, fiatalon letört, még mielőtt nagy munkájába kezdhetett volna. Hegedüsnek menni kellett, mert a bécsi körök rossz szemmel nézték iparfejlesztési törekvéseit. Ő sokat dolgozott, sokat beszélt és beszéltetett magáról s ez okozta a vesztét. Kit az isten tehetséggel megáldott, az vagy Bécsben bu-

kik, vagy korán elvész a nemzetre, tántogó úrt hagyva maga után.

*

Horánszky tanult az elődje szomorú példáján. Mikor miniszteri programbeszédét tartotta, rettenetes szűkszavú volt az ígéretekben. Nem mondott semmit, mi a bécsi körök veszedelmes figyelmét reá irányította volna. Ám, ha isten kedvez életének, tetteivel bizonyította volna be, hogy a kezére bizott ügy gyarapszik. Igen, mert ő értett a hallgatva cselekvéshez, mi magyar emberek közül kevésnek adatott meg.

*

Milyen iróniája a sorsnak, hogy ez a nagy ész és nagy jellem elpusztul a merev tagadásban, hogy egy hosszú életen egyebet se tesz, csak gáncsolja a hatalom önző birtokosait. Igen! Bánffy Dezső, gróf Szapáry közepesen is alul álló tehetséggel intézik a haza ügyét s ugyanekkor Horánszky és Apponyi gróf az ellenzék keserű kenyerét fogyasztják. Ha olyan siralmas nem volna, nevetni is lehetne rajta. Így pusztulnak el kihasználatlanul egymásután azok a tehetségek, kik a bécsi körök haragját magukra zudítják, mert nemcsak az udvart, de a nemzetet is szolgálni akarják. Magyar államférfiaknak örökön-örökké alkudni kell a közt, mit a nemzetre üdvösnek tartanak s a mit az udvar megenged: ez a mi fátumunk.

*

„Itt is érezhető lőn a magyarnak átka: nagy embereket kapott koronként a végzettől, kik meghalnak, mielőtt hivatalukat bevégezheték volna.” Toldy Ferencz mondja ezt egyik korán elhalt irónkról. Ime, az átok megint teljesült rajtunk. Nagy szerencsétlenség ránk az ő elmulása, de ne csüggedjünk. Az örök életű nemzet sorsa nincsen egyes ember életéhez kötve. Fejsze ha levág, villám ha lesújt egy erős tölgyet, mindig új hajtásokat nevel életerős tövéről.

*

Mégis azt kérdezzük most: „ki lép ürült nyomodba?” Mert miniszterjelöltekben nincs hiány, akad bármely perczben egy tuczat pályázó. Ott van mindjárt az örökös pretendens, a stella romana-rend nagy keresztese, Tisza István gróf. Igazi, megfelelő jelölt a bécsi körök szemében, a hatalomért mindig kész lealkudni Magyarország jogából. Gráta persona is, hisz csak a napokban részesült igen meleg és gyanusan hosszas fogadtatásban.

Közgazdasági tevékenysége eléggé ismeretes. Hasznót a hazának vele nem hajtott s a társulatok sem igen áldják a lába nyomát. De a milyen gazdag fordulatokban ez a mi közéletünk, még mindig nem lehetetlen, hogy Bécsből Horánszky után miniszternek kivezénylik.

*

Nem hiába szemelte ki Széll Kálmán az elhunytat a kereskedelmi tárcza vezetésére. Mert ez idő szerint ez a legfontosabb valamennyi között. Ha ipart fejleszteni képesek nem leszünk, menthetlenül elpusztulunk. Ha a vámalkudásokban Ausztria megint becsap bennünket, ha, mint rendszeren történni szokott, az osztrák miniszterek az udvar nyomásával érdekeink feladására kényszerítenek, akkor a következő tíz év gazdaságilag végkép tönkre teszi Ausztria Irlandját.

Szorongva keressük, hogy ki pótolhatná Horánszkyt, de olyat, ki az ő helyét egészen betöltené, ez idő szerint aligha találunk.

*

Fájdalmas szívvel veszünk végbucsut az elköltözöttől. Éles esze, nemes jelleme, puritán egyénisége erősen fog hiányozni a mi parlamentünkben. Mert nem azok közé tartozott ő, kiket az állás tesz nagygyá; ellenkezőleg, ő adott diszt az elfoglalt helynek. Pozitív alkotásokat ezután várt tőle nemzete, de a kérlelhetlen sors küzdelem kezdetén letörte a nemes, erős és bátor harcizost.

Mély megilletődéssel idézzük rá Arany Jánosnak Palóczynkra irt sorait:

Menj fáradt veterán; egy nemzet látta halálod.
Kézben a karddal harczon elesni dicső!

Barta Jenő

női divat- és vászonáruháza

MISKOLCZON.

Egy helybeli cég csődítomégének egy részét igen olcsón átvettem és a míg a készletből tart, igen olcsón kiárusítom.

1 vég finom vászon	3-50 kr.	Szőnyegek 25 krtól feljebb.
Finom Levantine	mtr. -25	2 ágy és asztalterítő, finom
Francia Delainek	-50	1 kész alsó lepedő egy szélben
Francia Pique	-35	Lyoni selymek fekete mintázott
Legujabb angol zephier	-28	Francia Pongis ruhára

Jó alkalom az olcsó bevásárlásra!

Tanulságok.

— Horánszky Nándor sirja fölött. —

Emberi ösztön az, hogy megdöbbenünk, ha soraink közül egy-egy óriást dönt meg a halál; de a Horánszky szomorú esetében az ember tragikus végzete remegteti meg szívünket.

Az ő balsorsában az kelti föl leginkább részvétünket, hogy ime egy ember, a ki egész életén át küzd és dolgozik s mikor eléri a polczot, a mi tehetségéhez és tudásához méltó, akkor a hideg kezű kaszás kimondja a nagy szót: Eddig és nem tovább!

A ki azonban ebben a tragédiában a legtöbbet vesztett, az a nemzet. Nemcsak azért, hogy az elköltözöttben egy nagy fiát vesztette el, hanem azért, mert a nélkül vesztette el, hogy alkalmat és módot adott volna neki az érvényesülésre.

Hogy Horánszky hamarabb juthasson oda, a hol tudását és alkotó erejét kifejthette volna, azt eddig a gyászos pártpolitika akadályozta meg. De kérdelem: vajjon nem állandó gyakorlat és megcsontosodott előítélet-e az bennünk, hogy minden kiválóbb és nagyobb állásra mindig olyanokat keresünk, a ki tapasztalatokban gazdag és megállapodottabb gondolkozású?

S így jutunk oda, hogy a mindennapi életben nem egy miniszteri, de egy falusi birói állásra is csak „higgadt“, „meglett“ embereket választanak, s az ifjabb — legyen bár tudása akármilyen nagy, el lesz ejtve, mert még az fiatal. Kivéve természetesen a Herberteket és más uralkodó családok trónörökösét, a kik mindig, minden körülmények között nagyok, okosak és megfelelőek.

Mert kérdelem: vajjon például Horánszky előtt 10 évvel is nem épen oly hivatott volt-e arra a miniszteri tárczára, mint akkor, mikor 64 évével meghívták a kereskedelmi minisztérium vezetésére?

És kérdelem: miként a testi erőnek, ép úgy a szellemi erőnek, tudásnak és alkotási vágyának zenithjén is nem 35—45 éves koráig van-e a férfi? S vajjon nem ez az idő-e a férfira minden téren a legtermékenyebb életkor?

Igenis, ez az. Mert ha a tudástól el is tekintünk, — hiszen vannak sokan, a kik soha meg nem szűnnek tanulni és ismereteiket bővíteni, — de ki merné tagadni, hogy a tetterő s az alkotási vágy ebben a korban a legnagyobb?

Az emberiségnek minden reformátora ebben a korban alkotott minden nagyot; s ha később talán nagyobb is némelyeknél a tudás, de nincs meg bennök az erő, kivesz belőlök az ihlet, mely teremteni ösztönözte az élte alkonyán munkálkodót.

S különösen ma: mikor egy új eszme, egy ifjú nemzedékkel az élén, háborogva és türelmetlenül ostromolja a régi társadalom korhadt oszlopait; ma mikor az ország gazdaságilag, a nemzet fajilag is válság előtt áll: nincs-e százszorosan szükségünk rá, hogy minden intézményünk és szervezetünk élén egy-egy fiatal erő legyen? Olyan, a kiben tudás akarattal, s az akarat teremtő erővel van párosulva, s a ki nem conservatív szűkkeblűséggel, s nem habozó lélekkel töpreng a cselekvés válasz-utján, hanem vi-

lágos fővel, erős szívvél ragadja meg a kormányt; a ki a neki zudult áradatot lenyűgözi vagy irányítja, de nem az árral viteti magát?!

Olyan embereket tegyünk minden polczra, a ki férfi a szó teljes értelmében; a ki a maga kisebb vagy nagyobb munkakörében olyan alapot tud létesíteni, a melyre az új korszak új intézményi sziklaszilárdan épülhessenek!

Mert állítom és vallom, hogy egy új korszak előtt állunk. Nehéz felhők tornyosulnak fölöttünk s e felhők mind új eszméktől terhesek. Forrong és vajdik az egész világ; roskadozik a régi társadalom s az összeomló romok vagy maguk alá temetnek, vagy egy szebb világ alapját fogják képezni.

Ezért állítsunk minden órhelyre embert, de jól megválogatva. A kinek csak öblös a hangja, vagy mellét a csöcselék előtt jól tudja döngetni, az még nem megfelelő. A ki csak frázisokon lovagol s alapos, fegyelmezett tudás nélkül egyszerre az egész világot akarja megváltani, — az még nem próféta. A kinek valamely hozzátartozója okos ember volt, arról még nem bizonyos, hogy az is tudós, s a ki mindig csak önhasznát nézi s a magasztos jelszót csak lépcsőnek használja, az sem igaz vezér.

Igazi embert állítsunk minden fontos pontra. S ha ezt tesszük, nagyon sok csapástól óvhatjuk meg önmagunkat és elkerüljük azt is, hogy hivatott emberek dőljenek ki közülünk, a nélkül, hogy tér nyílott volna számukra, maradandót alkotni.

Kopácsy Béla.

Halnak... halnak...

— Viz és levegő. —

Halnak, halnak, egyre halnak...
Fogy a száma a magyarnak!

Harangzúgás... temetés.

Miskolczon ez ma nem napirenden, hanem órarenden van. A ki délelőtt vagy délután sétál a város utcáin, minden lépten-nyomon halotti menettel találkozik.

Viszik, hordják a kis gyermeket a temetőbe, a kiket a gyilkos kanyaró vagy vörheny ölt meg. De nemcsak az apró sirdombok szaporodnak ám a temetőben, hanem szaporodnak a nagyok is. Felőtt embereket, 30—40 éves férfiakat és nőket is meggyilkol ez a rettenetes járvány. Félelem és rettegés fogja el az embereket ennek a nagy pusztulásnak a láttára.

Az orvosok éjjel-nappal munkában vannak, valóságos hősként küzdenek, hogy egy-egy életet megmentenek s a pusztító járvány terjedését megakadályozzák. Mindenki talpon van, mindenki retteg, csak a városi hatóság pihen a kényelem lágy párnáin. „Hadd hulljon a férgese!“ Így szól nyugodtan és alszik tovább.

De nem a férgese hull ám, hanem a legerősebb, a legegészségesebb emberek esnek prédájául a halálnak. Az orvosok ugyanis rájöttek, hogy a felnőtteket nem a vörheny pusztítja; hanem az ugynevezett *küteges hagymáz*. Ezt a borzasztó betegséget pedig *a rossz ivóviztől kap-*

ják meg az emberek. Az erőtől, egészségtől duzzadó emberek legkisebb félelem nélkül megisszák a vizet, hogy szomjuságokat oltsák, nem is gondolják, hogy azzal az ital vízzel eljegyezték magukat a halálnak. Igen, mert abban az ivó-vízben *a tifusz bacillusai* pihentek, melyek aztán a gyomorban nem pihennek, hanem megkezdik pusztító munkájukat; átrágnak a beleket, átmennek a vérbe, kütegek alakjában elborítják a testet és megölik az egész szervezetet. S az az egészséges ember, a ki tegnap még száz esztendőig ígért önmagának, pár nap múlva ott pihen a temetőben!

Ilyen megdöbbentő példákat látva, van-e közöttünk ember, a kinek lelkét meg ne ragadná a félelem, a rettegés? Melyikünk van biztosítva a felől — legyen az gazdag vagy szegény — hogy holnap nem így járhat? Hiszen életünk fentartása czéljából mindnyájunknak szükséges az ivóvíz és mi, a mikor szomjuságunkat oltani akarjuk, mindig azzal a gondolattal nyuljunk a vízhez: vajjon nem a halálitalunkat isszuk-e meg?!

Borzasztó állapot ez! És ezen nincs, a ki segíteni tudna! Évtizedek óta hangoztatják ahhoz értő szakemberek, hogy *Miskolcz város ivóvizeti, kutjai a bacillusok minden nemével fertőzve vannak.* De mi nem akarjuk ezt elhinni. Isszuk tovább fatális nyugalommal és bizalommal a méreg-italt. Isszuk ám, de csak addig, míg a komoly veszedelem he nem következik. Ma még csak szörvénnyesen jelentkezik ez a veszedelmes betegség. De ki tudja, vajjon a jövő héten nem ölt-e ez a járvány veszedelmes jelleget? A ragály egyre terjed. A tifusz-bacillusok mindinkább szaporodnak s előzönlük a kutak vizeit s egy szép reggelen csak arra virradunk, hogy mindenütt, a merre csak tekintünk, betegeket, halottakat látunk!...

Mit fog ekkor tenni a városi hatóság? Tépni fogja a haját a borzasztó pusztítás láttára. Keresné, kutatná *a jó ivóvizet*; de nincs sehol! Akkor majd eszébe fog jutni a t. előljáró és vezér uraknak, hogy: *hejh, de jó lett volna megfurni azt az artézi kutat, most nem volna semmi baj!* Igen, mert azokban a városokban, a hol artézi-vizet isznak, hire-hamva sincs semmiféle járványos betegségek; az artézi-forrás a világ legüditőbb, legtisztább ivóvize, a melybe semmiféle bacillus be nem juthat.

De hát a mi vezérebereink nem tesznek addig semmit, a mig baj nincs. A kezöket sem mozdítják a baj megelőzésére, a veszedelem elhárítására. Hányszor megirtuk már azt is, hogy a kórházakból járványos vagy más betegségben elhalt halottak hulláit ne engedjék fényes nappal a város legnépesebb utcáin szállítani a temetőbe. Hiába irtuk. A városi hatóság nem hallgatott meg bennünket. Az „Erzsébet“-kórházból, valamint a járványkórházból ma is minden nap délelőtt 9—12 óra között hordják a halottakat nyomoruságosan összetákolva koporsókban a város legné-

pesebb utcáin, a mikor a legtöbb ember jár, viszik a temetőbe. A deszkalkotmány nyilásain csak úgy ömlik, száll ki a sok baezillus a levegőbe s megfertőzött mindazoknak az utcáknak a levegőjét, a hol ez a gyászkocsi elhalad.

Mindezeket egészen rendénvalónak találja a városi hatóság s azt mondja, hogy „vigyázzon minden ember magára”. Igen ám, de hogyan lehet itt vigyázni és elkerülni a veszélyt? Az a szegény ember, a kit a napi kötelesség, a kenyér gondja hajt, vagy az a gazdag háztulajdonos, a kit délelőtti sétája a Seper-szálló közelébe vezet, nem is sejti, hogy ott azon a helyen a halál utján jár, hogy a mellette elhaladó koporsóból a halálos betegség csiráját szívja magába. Nem gyanítja még egyikét nap mulva sem. Hanem a harmadik nap azután rosszul lesz, sorvad néhány hétig, azután meghal. Még a temetés után sem tudják, hogy szerezte a halálos nyavalyát. Beteg volt, meghalt. Nyugodjék békében!

Mit tegyünk, hogy egészségünket, életünket a veszedelem ellen megoltalmazzuk? Hiszen *víz nélkül, levegő nélkül nem élhetünk!* Haláltáncot járunk a sirok fölött. Nem tudjuk, melyik pillanatban ér utól végzetünk. A megivott víz, avagy a beszívott levegő okozza-e gyászos elmulásunk? . . .

Mi ezeknek a veszedelmeknek elhárítására nézve már többször megmondtuk: mi a teendő. De senki sem hallgatott reánk. Most tehát a fenyegető veszély pillanatában újlag sürgősen fölhiujuk a városi előljárást és a vezető férfiakat, hogy:

elbször jó ivóvizről gondoskodjanak; ha másként nem lehet, a város költségén furjanak mielőbb artézi kutat;

másodszor hullaházat építsenek a közös temetőben, a hová a kórházakban elhalt ragályos betegek hulláit éjjel, a mikor senki sem jár az utcán, kiszállítsák s a hol másnap a temetési szertartást az egyház szolgálja elvégezhesseék.

Tegyék meg ezeket, a mig nem késő!

Ruttkay Menyhért.

Bizony Ákos beszéde.

Alapok és alapítványok.

A katolikus autonómiával kapcsolatban röviden szólni kívánok az u. n. alapok és alapítványok kérdéséről is. Méltóztatnak azt tudni, hogy 1870. márczius 28-án a képviselőház 12 tagu bizottságot küldött ki az alapok és alapítványok jogi természetének megvizsgálására. A bizottság albizottságokra osztott, s ennek az az albizottsága, mely a vallási alapok kérdésével foglalkozott, 1872. április 8-án, az a bizottság, mely a tanulmányi alappal foglalkozott, 1874. december 3-án nyújtotta be a maga jelentését. Maga

a bizottság plénuma egyiket sem tárgyalta. Az egyik albizottsági véleményt aláírta Ghyucz Kálmán, Péchy Tamás, Gyórfy Gyula, a tanulmányi alapról szólott Horváth Mihály püspök, Hoffman Pál volt egyetemi tanár s Horánszky Nándor. Ezek az albizottsági jelentések megegyeznek abban, hogy nézetük szerint egy a vallási, mint a tanulmányi alap *államtulajdon képez*. A két alap között, nézetük szerint, csak az a különbség van, hogy míg a vallási alap rendeltetése katolikus felekezeti célokra szolgálni, addig a tanulmányi alap országos alap, a melynek feladata az országos tanügyi és köznevelődési célok előmozdítása, felekezeti jeleg nélkül. S épen azért mindkét albizottság jelentése erősen hangsúlyozta azt, hogy az alapok és alapítványok jövedelme az állami költségvetésbe tartozik, s a képviselőház ellenőrzése alól el nem vonható.

Azóta 30 esztendő telt el s ezen a téren még mai napig semmi sem történt. A képviselőház több ízben, így pl. 1876. december 19-én, 1880. május 5-én, 1881. október 20-án küldött ki erre a célra bizottságokat, a melyek azonban, legalább az én tudomásom szerint, jelentést nem tettek. A kérdés tehát mai napig eldöntetlen. Erről nekem megvan a magam jogi nézete, a melyet azonban nem tartok sem szükségesnek, sem célirányosnak most fejtegetni. Kétségtelen azonban az, hogy ezek az alapok és alapítványok vagy állami vagyont képeznek, akkor a költségvetésből ki nem hagyhatók, mert hogy a kormány körülbelül 100 millió koronót érő alapokat alkotmányos ellenőrzés nélkül kezeljen . . . az nem parlamentális dolog, (Igaz! Ugy van! a bal- és a szélsőbaloldalon.) vagy egyházi természetű alapok s akkor a kath. autonómiától el nem vonhatók. (Tetszés a néppárton.) De hogy a kormány ellenőrzés nélkül kezelje ezeket, az egyenesen megengedhetetlen.

A sajó-ládi iskola.

Az alapokról lévén szó, a t. ház szives engedelmével röviden visszatérek arra az interpellációra, a melyet annak idején a ládi római katolikus népiskola érdekében intéztem a t. miniszter urhoz és a melyre a t. miniszter ur olyan időben volt szives válaszolni, mikor akadályozva voltam a megjelenésben. Az igen t. miniszter ur — hogy röviden összegezzem a dolgot — azt válaszolta, hogy jogtanácsosának véleménye szerint a sajó-ládi római kath. iskolának az uradalom nem kegyura és így nem tartozik az iskolát helyreállítani. Én arra kérem a t. miniszter urat, ne elégedjék meg ezzel a véleménynyel, hanem tekintsen be maga az iratokba és akkor meg fog győződni, hogy az uradalomnak kegyuri kötelezettsége igenis minden kétségen kívül áll. Az iratok közt fog találni egy 1807. november 16-án kelt egyezséget, a melyet az uradalom a hitközséggel kötött és a mely szerint a hitközségnek a templomtól messze lévő iskoláját átvette az uradalom és kötelezte magát, hogy a helyett egy másikat építtet és azt folyton jó karban tartja. Találni fog egy 1829. május 27-én felvett jegyzőkönyvet a canonica visitatióról, a mely azt mondja, hogy ezen iskolának kegyura az alapítványi uradalom. Az tartja fenn az épületet, a lakosság pedig a kézi és szekeres napszámot szolgáltatja. Találni fog egy 1857. november 8-ikán kelt és a helytartótanács által jóváhagyott iskola-bevallást, a mely szintén azt mondja, hogy az iskolának védura az ura-

dalom, az építette és tartja fenn az iskolát. No már pedig, ha az uradalom mulasztása folytán az az iskola összedült, más csakugyan nem tartozik azt felépíttetni, mint az uradalom. Ez minden kétségen felül áll. Én tehát arra kérem a t. miniszter urat, hogy ne bocsássa ezt perre, mert szegényletes dolog lenne, hogy a kultuszminisztert közgazgatási uton kelljen arra szorítani, hogy egy iskolát felépítsen.

Az 1848: XX. t. cz. végrehajtás.

Ennek a pártnak részéről Veres József t. képviselőtársam betérjesztett egy határozati javaslatot (Halljuk! Halljuk!) az 1848: XX. t. cz. — nem mondom, hogy végrehajtása tárgyában, — hanem annak szellemében hozandó törvényhozási intézkedések tárgyában. Ez a határozati javaslat úgy az igen t. szabadelvű, mint a t. néppárt részéről, az én nézetem szerint legalább, helytelen értelmezésben részesült. Abban a határozati javaslatban nem az kívántatik, hogy az 1848: XX. t. cz. 3. §-a hajtassék végre. Ebben nincs semmi egyéb, csak az, hogy az 1848: XX. t. cz. 2. és 3. §-ának szemelött tartásával a felekezeti egyenjogúság és egyenlő teherviselés részletes alkalmazása tárgyában adjon be a kormány javaslatot a felekezetek meghallgatásával. Ebben tehát semmiféle olyan dolog nincs, a mit bármely szempontból kifogásolni lehetne. És én nagyon csodálkozom az igen t. szabadelvű párt szónokainak, különösen Szentiványi Árpád és Ragályi Béla képviselőtársaimnak felszólalásán és különösen azon, hogy ők ezt a javaslatot olyan ridegen visszautasították, daczára annak, hogy abban, nézetem szerint, semmi olyasmi nincs, a mit csak legkevésbé is kifogásolni lehetne.

Azt mondtam, hogy ez a javaslat nem kívánja az 1848: XX. t. cz. 3. §-ának végrehajtását. Igenis nem kívánja és nem is kívánhatja, mert — és itt már megjegyzem, hogy a mit most mondandó leszek, az csak saját egyéni nézetem, — az 1848: XX. t. cz. 3. §-a nem egy élő törvény, következésképp annak végrehajtásáról beszélni nem lehet, legfeljebb csak arról, hogy ennek a törvénycikknek szellemében az ott tett ígéretek beváltása fejében tétessék meg az, a mit a jogosság és méltányosság kíván. Hogy ez nem élő törvény, nézetem szerint bizonyítja, hogy az 1868: XXXVIII. t. czikk-től egész az 1898: XIV. t. czikkig — az első szól az elemi oktatásról, a második a nem katolikus lelkészek illetményeinek kiegészítéséről, — mondom, ezen két törvény közt egy sereg mindenféle törvényünk van olyan, a melyben ezzel a paragraffussal merőben eilenkező elv nyilvánul. Már pedig azt minden jogász-ember tudja, hogy egy törvényt nemcsak expressis verbis lehet hatályon kívül helyezni, hanem miután lex posterior derogat priori, mihelyest egy későbbi törvény másképen rendelkezik, egy korábbi törvény hatálytalanná válik. Mi ezt nagyon jól tudjuk és épen azért nem is a törvény végrehajtását, hanem a méltányosság és jogosság kielégítését kívánjuk.

De feltéve, hogy ez a törvény életben van, én részéről, — és ezt, ismétlem, már a magam nevében mondom, — ennek a törvénynek végrehajtását akkor sem kívánám, sőt nem is óhajtánám. Az igen t. kultuszminiszter ur úgy tüntette fel multkori felszólalásában a dolgot, mintha ennek a törvénynek az volna az intencziója és tartalma, hogy az állam segélyt nyújtson a felekezeteknek. Ez azonban nem áll. Ebben a tör-

Rosenberg Mór

női-divat-, vászon- és fehérnemű áruháza

Miskolc, Széchenyi-u. 49. sz.

A legnagyobb választék kész női blousokban.

Mosó blousok — „ 60 kr.-tól. Noret blousok 1 „ 20 kr.
Batiszt blousok 1 frt 20 kr. Selyem blousok 3 frt.-tól.

Nagy választék szőnyeg-, függöny- és ágyterítőkből. Kész női és férfi fehérneműek nagy raktára.

Tontos kiszolgálást! — Olcsó árak!

vényszakaszban világosan, határozottan, félre nem magyarázható módon ki van fejezve valamennyi egyház államosítása, mert ha a törvény azt mondja, hogy minden bevett vallásfelekezethez egyházi és iskolai szükségai közálladalmi költségekből fedeztetnek, ennek szükségességét minden egyházi vagyonnak bevonása. Nézetem szerint a törvénynek ez a rendelkezése szakítás a mi történelmi hagyományainkkal. Ez minden valószínűség szerint a februári forradalom szele által jutott el hozzánk és egy nézetem szerint, kellően meg nem fontolt, elhirtelenkedett határozat volt. (Ugy van! a néppárton.)

Az én nézetem szerint az 1848: XX. t. c. 3. §-ának alkalmazása végzetes szerencsétlenség lenne reánk nézve, mert nem pusztán csak azt vonná maga után, hogy minden egyházi vagyont államosítsanak, hanem ez által a felekezetek elkeseredése keltetné fel, tehát valóságos felekezeti háborúság keletkezne. Ez maga után vonná minden felekezeti önkormányzat megsemmítését is. Mert ha egy felekezethez egyházi, mint iskolai szükségleteit az állam kormánya fedezi állami forrásokból, nagyon természetes, hogy ennek költségvetését is csak a kormány állapíthatja meg. Azt ugyanis csak nem képzelheti senki, hogy legyen olyan állam, a mely eltérje azt, hogy az ő koltójára, az ő zsebére csináljanak a felekezetek költségvetéseket. (Egy hang a szélső baloldalon: Az természetes!) Ez maga után vonná tehát azt is, hogy miután a ki fizet, egyszersmind parancsol, összes lelkészeink, tanáraink és tanítóink a kormány befolyása alá kerülnek. (Ugy van! a bal- és a szélső baloldalon.) Hogy pedig mit jelent ez minálunk, a hol az állami hatalom ugyis túltengésben szenved, ezt magyaráznom nem is kell.

Hát mit akarunk mi protestánsok (Halljuk! Halljuk!) és mi az, a mi Veres József t. barátom javaslatában foglaltatik? (Halljuk! Halljuk!) Semmi egyéb, mint csak az, hogy a mit a katolikus egyház már évszázadok óta élvez, azt legalább bizonyos, ha csekélyebb mértékben is, nyerjék meg már végre valahára a többi felekezetek is (Mozgás a néppárton.) Tehát mi az, a mit mi protestánsok akarunk, sőt mondhatnám, követelünk? (Halljuk! Halljuk!) Kérjük, kívánjuk, sőt követeljük azt, hogy a protestáns egyházaknak adassék legalább annyi, a mennyit ők kulturális célokra az állam helyett az állam nevében költenek. (Helyeslés a szélső baloldalon és a néppárton.)

Hogy a protestánsok minő érdemeket szereztek századokon át úgy az ország alkotmányos szabadsága, mint a közművelődés fejlődése terén, azt ebben a házban bizonygatnom felesleges. Tudja itt mindenki igen jól, hogy Bocskay, Bethlen, Rákóczy katonái nemcsak a protestáns vallásszabadságért, hanem egyszersmind a magyar haza alkotmányáért is küzdöttek. Tudja mindenki, hogy a bécsi, nikolsburgi és linzi békekötések nem csak a protestánsok jogait, hanem az állam alkotmányát, az állam jogait is biztosították. Tudja azt is mindenki, hogy a protestáns iskolák nem pusztán a protestáns hitélet, hanem a hazaszeretet, a nemzeti érzés, a közművelődés veteményes kertjei. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Hogy milyen tetemes áldozatokat hoz pl. a református egyház — erről szólok, mert ezt ismerem jobban — a közművelődés terén, bátor voltam kijegyezni erre vonatkozólag a kormány által kiadott statisztikai évkönyvből a következőket. (Halljuk! Halljuk!) A református egyház elemi iskolákra költött 1900. évben 2,394.984 koronát, tanítóképezdékre 118.534 koronát, gimnáziumokra egymillióháromszázezer koronát, jogakadémikákra 260.000 koronát, összesen 4,129.521 koronát. Ezzel szemben kapott a református egyház a kormánytól mindenféle címeken a következő összegeket: elemi iskolákra 455.156 koronát, gimnáziumokra 429.000

koronát, egyházi segély címén 183.500 koronát, az egyetemes közalapra 200.000 koronát, a kongruából valószínűleg, mert nincsen külön kitéve, az 1,064,500 koronának egyharmadrészét, 350.000 koronát, ez összesen kitesz 1,697.000 koronát, a melyet ha levonunk a református felekezethez által iskolai célokra elköltött 4,129,000 koronából, kitűnik, hogy a református egyház 2,500.000 költött a saját zsebéből. Azt hiszem, csakis jogos és méltányos, ha a felekezethez azt kívánja, hogy legalább azt az összeget, a melyet ő az állam helyett az állam céljaira, az oktatásügyre költ, az állam neki visszatérítse.

De nem fogadhatom el helyesnek, célszerűnek a segélyezésnek azt a módját, a mely ez idő szerint gyakorlatban van, mert az oly csekély, hogy ugyszólván alamiznaszámba megy, de azért sem, mert az feltehetően bizonytalan. Ezek az évi segélyek bár mikor, az illető kormány tetszése szerint megtagadhatók, vagy elfogadhatatlan feltételekhez köthetők. Így tehát csak azzal lehetünk megelégedve, ha megfelelő tőke bocsátatik a felekezethez rendelkezésére: (Helyeslés a bal- és a szélső baloldalon.) ennek kamataiból azután iskolai céljait kiegészítheti és az ekként felszabadult jövedelmeket a kiterhelt hűveinek könnyítésére fordíthatja. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Végezetül röviden pár szóval érinteni akarom a magyarajku gör. kath. polgártársaink ügyét. Valósággal szégyenletesnek tartom azt, hogy a kormányunk a mai napig sem tudta kieszközölni azt, hogy Magyarországon a magyar faj megnyerje azt a jogot, melyet más nemzetiségű polgárok élveznek, hogy saját nyelvükön dicsérhessék Istenüket, a mely itt minden más nemzetiségnek megvan. Azt én nem fogadom el mehetségül, hogy ez nem a kormánytól, hanem a római szentszéktől függ. Meg vagyok győződve, ha a kormány kellő nyomattal lép fel, annak eredménye sem fog elmaradni.

Méltóztatassék visszaemlékezni Mátyás királyra, a ki a római szentszék jogtalan követeléseivel szemben azt mondta, hogy inkább félcsereleli a kettős keresztet a hármaskereszttel, de mégsem fog engedni jogából. Pedig akkor a római szentszék nagyobb ur volt, mint manapság. Rabár Endre t. képviselőtársam azt mondotta multkorai felszólalásában, hogy ne csináljunk ebből politikai kérdést, ez a magyarajku görög-katolikus hívek lelki szükségletének az ügye. Megengedem, hogy reájuk nézve az, de ránk nézve nem, ez Magyarországra nézve becsületbeli kérdés, a melyben meghátrálnunk nem lehet. (Hosszantartó helyeslés a bal- és a szélső baloldalon.)

(Vége.)

A selyemhernyó.

— A gazdasági egyesület figyelmébe. —

A ki a gyermekek természetét figyelmére méltatja, arra a tapasztalásra jut, hogy már a kis gyermeknek is nagy örömet szerez, ha valamit a magáénak mondhat, a magáénak tarthat. Öröme még nagyobb, ha azt, a mi az övé, maga szerezte, maga kereste. Tanuló koromban majd minden tanulóknak volt selyembogara, (mert még akkor úgy hívtuk). Mikor az eperfa fakadni kezdett, előkerestük az előző nyáron félretett petéket, (az akkori nyelven selyembogár-tojásokat) és naponként kiszedtük azok közül a kikelt hernyócskákat. A vásár is elkezdődött 50—100 petét adtunk vagy vettünk egy váltó krajczárért, 20—25 hernyócskát ugyanannyiért. Az első vedlés után már 10—12 darabnak volt annyi az ára; a második vedlés után 5—6 darabnak; mikor pedig már a hernyók a gubózáshoz közeledtek, 1 darab is elkelt annyiért. A gubózás után már lanyhult a vásár, szűnt az érdeklődés. Egynehány gubót lemotóltunk és a selyem-

szálakból csináltunk ostorhegyet. A nyár végével az ostor is kiment a divatból. Az ősz beköszönésétől a következő tavaszig nem gondoltunk többé a selyemtenyésztés ügyére; legfeljebb 3—4 hónapban egyszer azt néztük meg, hogy nem tévedett-e valami pók a peték közé.

Néhány év óta már ritkán látunk olyan gyermeket, a ki selyemhernyókkal foglalkozik. Ennek oka az, hogy hajdan minden tavasszal hire volt, hogy a selyem gubókat jó pénzért fogják beváltani; ma pedig már minden gyermek tudja azt, hogy 8—10 heti fáradságáért csak annyi jutalomra számíthat, hogy gyönyörködhetik hernyói növekedésében.

Az alatt pedig a felnőttek évről-évre olvassák, hogy az állam ezeket költ el eperfa ültetésre, abból a célból, hogy a selyemhernyók tenyésztését előmozdítsa. Várjuk, várjuk, hogy mikor lépik el már az eperfákat azok a selyemhernyók, de hiába várjuk. Várhatunk még évekig, költethetünk még ezeket; a selyemhernyó tenyésztése nem fog elterjedni addig, míg az évtizedek óta szokássá vált uton haladnak.

A selyemhernyó tenyésztése ugyanis gondoskodást kíván; az pedig, a ki idejét és munkáját valamire fordítja, idejének eltöltéséért és fáradozásáért valami kárpótlást vár. A kárpótlás mai időben már csak pénz lehet; mert a pénzen vehetünk azt, a mi nek megszerzéseért szivesen dolgozunk.

Hajdanában, mikor még kevesebb pénzt adott ki az állam eperfák ültetésére, a „Miskolcz“ című újságban felhívtam a borsodmegyei gazdasági egyesület figyelmét erre az ügyre. A szavakra már nem emlékszem; de arra igen, hogy akkor arra kértem a gazdasági egyesületet, hogy hirdesse ki, hogy a selyemgubókat beváltja. Megmagyaráztam azt is, hogy erre a célra nem kell több 100 forintnál, ez is csak forgó tőkél, mert az egyesület a beváltott gubókat elküldheti Szegszárdra vagy más olyan helyre, a hol a gubók árát kifizetik és így ez uton pénzt ismét visszakapja. Szükséges egy olyan ember, a ki 4—5 hétig hetenként egy-egy nap bizonyos óráját kitűzi, azon a gubókat átveszi, kifizeti.

A gubókkal azonban a gyermekek nem tudnak bánni. Valamely 1—2 fillér áru vagy ingyen adott nyomtatványban ezt meg kellene magyarázni, hogy a beváltott gubók kárba ne vesszenek. A gyermekek ezt szívesen megtanulnák. Az eredmény 1—2 évig nagyon csekély lenne; mert addig, míg saját tapasztalásukból nem győződnek meg a gyermekek arról, hogy gubóikat értékesíthetik, nem igen szivesen foglalkoznak a selyemhernyókkal; de a foglalkozók száma évről-évre növekednék; a gyermekek után következne az öregek; azok után a fiatalabbak; szóval mindazok, kik házi foglalkozásuk mellett időt szakíthatnának arra, hogy 8—10 hétig naponként 1—2 órai foglalkozás mellett tegyenek egy kis mellékjövedelemre.

Ha a jövedelem megvolna, főlegesen volna az államnak az eperfák ültetésére ezeket költeni. Ültetnék azt az emberek maguktól is.

Nálunk az ilyen dolgokat rendszeren nagy képpel szokták csinálni. A nagyképszerűség ezekbe kerül; az eredmény pedig — a jövőbe vetett remény.

Ha a gazdasági egyesület a dolog gyakorlati végét fogja meg, tapasztalni fogja, hogy a gyakorlati uton 10 év alatt többre megy, mint az állam elméleti uton egy fél vagy egész század alatt.

Igaz, hogy javaslatom ellen igen elfogadható oknak látszik az, hogy előbb kell az eperfa, melynek levelével a selyemhernyót táplálnunk kell, mint a gubók beváltásáról intézkedés. Erre azonban kész a fejeletem. Van nekünk a kezdethez elég eperfánk. Kerteinkbe, szőlőhegyeinkre nem is engedünk ültetni, csak udvarunkon tűrjük meg, hogy árnyékot adjon. Gyümölcsét is csak a gyermekek fogyasztják; annak is kárba vesz-

fele vagy háromnegyedrészre; mert eladni nem tudjuk.

Kérem a gazdasági egyesületet, legyen szives próbát tenni. 2—3 év eltelhetik eredmény nélkül; mert az emberek addig nem mozognak, míg kézzelfoghatólag meg nem győződnek arról, hogy fáradságuk nem vész kárba; de a kitartás meg fogja hozni az eredményt, az eredmény azt az erkölcsi jutalmat, hogy az egyesület jövedelemhez jut tat sok olyan gyermeket és embert, ki szivesen dolgoznék, ha munkájának eredményéről biztosítva volna. Hiszen a gazdasági egyesületek célja ugyanis az, hogy okszerű gazdálkodás által emeljék a megyék lakosainak jövedelmét. Tudom, hogy egyesek azzal állanak elő, hogy fölösleges ilyen csekélységgel törődni; de, uram isten! nem lesz-e a picziny magocskákból terebélyes fa, és ha annak a picziny magocskának elültetésével nem törődünk, megláthatják-e utódaink azt a terebélyes fát, mely abból lehetett volna, ha elültették volna. — Azt is szokták mondani, hogy most beváltják a gubókat valahol; — de azok az apró gyermekek, kiknek gubójok van, nem mehetnek azzal oda. Valahová; ha pedig postán küldenék, hová címезzék? hogyan költsenek postadíjra 50—60 fillért azért, hogy 10—15 fillért érő portékájukat értékesítsék? — Ezek a nem-bánomság kifogásai. — A kis gyermekek dologhoz szoktatása érdekében kérem a gazdasági egyesület vezető tagjait. — Hallgassák meg alázatos kérésemet.

Porcs János.

UJDONSÁGOK.

— **Jubileum.** Mint már említettük, májusban lesz 10 éve annak, hogy a máv. városunkban üzletvezetőséget létesített. Ez alkalomból május első szombatján *Blassejovszky* Ferencz apátplébános pontificálása mellett „Te Deum” lesz a mindszenti r. kath. templomban, koszorus dalárdánk pedig egyházi énekek előadásával fogja emelni az ünnepély fényét. A borsodmegyei Négyelet ugyanaznap délután diszközgyűlést tart, a melyen a „Vasutasok Családi Naptára” szerkesztői toporczy és görgegy *Görgey* László üzletvezető nevére 3000 koronás alapítványt tesznek.

— **A zsidók husvétja.** Az izraeliták husvéti ünnepe tegnap vette kezdetét és nyolcz napig tart. Ma szerdán, azaz ünnep másodnapján délelőtt 10 órakor a Palóczy-utcai új imaházban *Rosenfeld* Mayer főrabbi magyar nyelvű hitszónoklatot tart.

— **Uj igazgató.** A Borsodmegyei Takarékpénztárnál Harangi Menyhért halálával megüresedett igazgatósági elnöki állásra *Silbiger* Ármint, alelnökké *Gálffy* Ignác polgári és kereskedelmi iskolai igazgatót választották meg.

— **A borsod-miskolczi közművelődési és muzeum-egylet felolvasásainak sorozatát** vasárnap délután folytatta a városháza nagytermében. Igen szép és elegáns közönség töltötte meg a termet. Ott láttuk közéletünk számos előkelőségét, a szépem is igen nagy számmal volt képviselve. Öröndetes tényként konstatálhatjuk, hogy a felolvasásokat mindig nagyobb közönség hallgatja, mely siker elérésében nem kis része van az irodalmi osztály buzgó elnökének: *Porcs* Jánosnak. Dr. *Ixel* Soma városi tisztii főorvos lépett először a felolvasó-asztalhoz s „Régi emlékek” cím alatt szellemes apróságokat adott elő párisi élményeiről. Majd *Bihary* Ferencz főgymnasiumi tanár „Az emberi tudásról” igen gyönyörűen megírt s előadott tanulmányát élvezte a hallgatóság. Mindkét felolvasót lelkesen megéljenezték.

— **A daláregylet közgyűlése.** Koszorus dalárdánk vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta évi rendes közgyűlést *Soltész* Nagy Kálmán kir. tanácsos országgyűlési képviselő elnöklése alatt a városháza nagytermében.

A gyűlés a daláregylet énekével vette kezdetét, mely *Lányi* Ernő karnagy vezetésével *Marschner* „Dalszabadság” című karnadalmát adta elő nagy hatás mellett. *Soltész* Nagy Kálmán elnök megnyitó beszédében bánatos szívvvel emlékezett meg *Miskolczy* Pálnak, az egylet volt karnagyának elhunytáról. Ezután *Szepcsik* János titkár olvasta fel nagy gondalal szerkesztett évi jelentését, melyben híven előadja a daláregylet múlt évi történetét. Megemlékezik *Lányi* Ernőnek karnagygyá történt választásáról, a tréfás hangversenyéről, a kuruczestélyről és az egyletnek a kassai országos dalversenyen aratott nagy dicsőségéről. Felemlíti, hogy a működő tagok száma 30, a pártoló tagok száma 222. Majd a számvizsgáló bizottság terjesztette elő évi jelentését, melyből értesültünk, hogy az egylet vagyona 3044 K. A pénztárgondos vezetéséért *Hesz* Miklós pénztárnoknak a felmentvény megadása mellett köszönetet szavaztak. Ezután a tisztikar és a választmány megalakítása következett. A közgyűlés egyhangulag *Soltész* Nagy Kálmán eddigi elnököt diszelnökké választja meg, mit azonban *Soltész* sokoldalú elfoglaltsága s Budapesten gyakoribb tartózkodása folytán nem fogadhat el; egyúttal lemond az elnöki székről is. A közgyűlés nagy sajnálattal veszi tudomásul elnökének lemondását, helyébe egyhangulag dr. *Markó* Lászlót választja meg elnökké. *Petró* József eddigi alelnök állásáról lemondott, erre az állásra egyhangulag *Pogány* Bertalant választotta meg. Titkárrá *Szepcsik* János, pénztárossá *Hesz* Miklós, ügyészé dr. *Bárony* János, levéltárnokká *Balázs* Mihály választották meg. Választmányi tagokul megválasztották: *Kun* Kálmán, *Pataky* Sándor, *Petró* József, *Porcs* János, *Rics* Jenő és *Tóth* Pál. Hat választmányi tagot a daláregylet legközelebbi összejövetelén a saját kebeléből választ. A közgyűlés *Soltész* Nagy Kálmán volt elnöknek, *Petró* József volt alelnöknek és *Lányi* Ernő karnagnak fáradozásaiért, a működő tagoknak áldozatkészségükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. *Tóth* Pál a daláregylet elhunyt karnagyának *Miskolczy* Pálnak igen szépen ecsetelti felejtethetlen érdemeit az egylet iránt, indítványozza, hogy *Miskolczy* Pál életnagyságu arcképét rajzoltassa meg az egylet, mely a városi konzervatóriumban lesz kifüggesztendő. Az indítványt a daláregylet nagy tetszéssel elfogadja. Végül a dalárda a „Szózat”-ot énekelte el. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Járásorvosi állás.** Dr. *Frank* Miksa elhalálozásával megüresedett járásorvosi állásra a következők pályáznak: dr. *Serédi* Jenő, dr. *Lutzer* Simoa, dr. *Deutsch* József miskolczi orvosok, továbbá: dr. *Fodor* Lajos Szabadkáról, dr. *Barta* József Egerből, dr. *Világfi* Sándor Emődről, dr. *Kun* Ignác Edelényből és dr. *Katona* László Budapestről.

— **A filloxera ellen védekező egyesület** vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlést dr. *Csáthy* Szabó István elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a telep múlt évben megkísérlett eladása eredményre nem vezetett, mivel oly vevő, ki elfogadható ajánlatot tett volna nem jelentkezett. — Ebből kifolyólag a közgyűlés elhatározta, hogy a telepet továbbra is áruba bocsátja mindazonáltal munkáltatását folytatja, a benemesítését annak jövedelméből teljesíti s bevárja az alkalmas időt, midőn az értékének megfelelő árban eladhatja. Említést tesz a jelentés a múlt évi termés eredményéről s annak mikénti értékesítéséről, mely szerint a bor- és csemegezőlő kivételével a többi termények iránti kereslet elég kedvező volt, s jó árban lettek értékesítve. Benemesítve lett telep vadvessző állományából egy nagyobb terület 845 kor. költséggel. A folyó számla 7267 kor. tartozásból 4100 kor. a termények árából törlesztve lett. Bemutatták s elfogadták a folyó évre szóló költségelőirányzatot, mely a 2200 kor. rendes kiadással szemben, ha a telep valamely csapástól megóva lesz, 4880 kor. bevételt helyez kilátásba. A bevételben mu-

tatkozó felesleg, a telep további benemesítési s folyó számla tartozásának fedezésére vétetett fel. Majd a választások ejtettek meg. A régi elnökséget és ig. tagokat újra megválasztották. Végül *Zelenka* Pál meleg szavakban emlékezett meg az igazgatóság odaadó buzgalmaról és köszönetet szavaz fáradaágaikrét ugy az elnökségnek, mint a fáradatlan tevékenységű titkárnak, egyúttal számukra a köszöneten kívül felmentvény megadását is indítványozza, a mit a közgyűlés örömmel teljesített.

— **Építő-iparosok és segédek gyűlése.** A helybeli építész, kőműves és ácsmesterek és segédek f. április 20 án népes értekezletet tartottak a segéd munkások részéről beadott követelések tárgyában. A gyűlésen dr. *Varga* Pál iparhatósági biztos elnököt s az érdekeltek közül mintegy 120 tag jelent meg. A segédek a munkaidő és munkabér szabályozását követelték s ezen követelésüket 9 pontban terjesztették a gyűlés elé. Az értekezlet 7 pontra vonatkozólag teljes megegyezésre jutott, részben a 8. pontra nézve is, csak a minimális órabér megadásában nem tudtak megállapodásra jutni, melyet a mesterek 26, míg a segédek 28, illetve 30 fillérben akartak kimondani. Mindenesetre kiváuatos, hogy mesterek és alkalmazottak minden tekintetben békés egyezsége jussanak, s fentartassék továbbra is a szép egyetértés, a mi eddig a miskolczi munkaviszonyokat jellemezte.

— **Kivándorlási kongresszus.** Május 31-én és június hó 1-én lesz a felvidéki kivándorlási kongresszus megtartva városunkban, a melyre az érdekelt megyék részéről már eddig is igen nagy érdeklődés mutatkozik. A kongresszus elnöke *Miklós* Ödön lesz, a ki 21 vármegye kiküldötteivel s a kormány megbizottáival egyetemben fog tanácskozni arról, hogy milyen intézkedésekkel lehetne legsikeresebben gátat vetni a már-már országos csapássá fejlődő kivándorlásoknak, illetve, hogy minő intézkedésekkel lehetne megkönnyíteni a szegényebb sorsu nép terheit. Óhajtandó lenne, ha mentől több olyan férfi venne részt e nagy jelentőségű gyűlésen, a kik a mindennapi életből ösmerik a nép ezer baját s óhajtandó volna, hogy a kongresszus ne csak határozatokat hozzon, a mik vagy soha végre nem lesznek hajtvva, vagy végre sem hajthatók, hanem gyakorlati intézkedésekre hívna föl a kormány figyelmét, a miket lehet is, szükséges is megvalósítani.

— **Felolvasás.** A miskolczi kereskedők és kereskedő ifjak együletében *Darvas* Dezső érdekesnek ígérkező felolvasást fog tartani e hó 25-én pénteken este a kör helyiségében. A felolvasás tárgya lesz: „A természetes iskola tulhajtásai az irodalomban.”

— **A villamos áldozata.** Megdöbbenő szerencsétlenség történt szombaton este 6 óra tájban városunkban a Sörház-utczán. A Verestemplomtól a város felé haladó villamoskocsi egy öt éves gyermeket elgázolt, úgy, hogy azonnal szörnyet halt. A szerencsétlenség a következőképpen történt. *Goldberger* Sámuel honvédlaktanyabeli kantinos családjával a Sörház-utca 31. számú házból az utca tulsó oldalán levő 34 ik sz. házba hurezolkodott. A mint egyes tárgyakat egyik házból a másikba vittek, a kis 5 éves Aranka az utczán keresztül szintén a cseléd után ment. *Goldberger* felesége vissza hívta a kis leányt, de ugyanakkor, a mikor az visszafordult, sebesen közlekedett a villamoskocsi. Az anya észrevette a veszélyt, hogy gyermekét megmentse, leánya elé igyekezett. Mikor az anya leányához ért, a villamoskocsi is ott volt, elkapta a gyermeket s teljesen szétmarcangolta, úgy, hogy testének egyes részeit le kellett vakarni a kocsi kerekeiről. Az anyát is fején ütötte a villamos, oly erővel, hogy agyarázkódást szenvedett s eszméletét elvesztette. A szerencsétlen gyermeket hétfőn temették el nagy részvét mellett. Az anya pedig még most is élet-halál között léleg. A szerencsétlenség színhelyén

óriási közönség gyűlt össze. Gaál Sándor kocsi vezetőt letartóztatták. A vizsgálat folyik. Ugy halljuk, hogy a szerencsétlenséget okozott 5. számú kocsi fékszerkezete nem működik teljesen megbízhatóan, s így a vizsgálatot bizonyára erre a körülményre is kiterjesztik.

— **Műkedvelői előadás.** A miskolci ág. ev. dalegylet vasárnap tartotta meg műkedvelői előadását a „Korona” szálló dísztermében, mely ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben igen fényesen sikerült. Színe került Gerő Károly „Uzsa Gyöngy” című népszínműve, megfelelő szereposztással. Különösen kitűntek ügyes játékkal Mester Mariska (Uzsa gyöngy), Szászák Mariska, Lukács Lajos, Madácsy János, Wächter János stb. A karszemélyzet is igen jó volt összevágó, jól betanult dalaival, melyért a dícséret Becht József karnagyot illeti, ki a darabban előforduló dalokat betanította. Elismerést érdemel még Wächter János, ki a darabot rendezte. Előadás után táncz volt, mely a reggeli órákig tartott s melyhez a zenét Vattay Tóni jóhírű cigányunk szolgáltatta.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A miskolci Polgár-Egylet 1902. év május hó 4-én d. e. 11 órakor az egylet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: Az időközileg megüresedett elnöki, valamint igazgatói állásoknak titkos szavazat utján betöltése.

— **Lombsuttogás.** Frank Zoltán jó nevű hírlapíró társunk ily cím alatt egy kötet verset ad ki, a mely már a közel napokban meg fog jelenni. Szerző ez uton is fölkeri mindazokat, a kik előfizetési fölhívást kaptak, hogy azt hozza a „Borsodmegyei Lapok” szerkesztőségébe beküldeni szíveskedjenek. Előfizetni különben a szerzőnél még mindig lehet, a kötet füzve 2 kor, kötve 3, diszkötésben pedig 5 korona. A verskötet egyébként a „Délvidéki-Arany kör” védnöksége alatt jelenik meg, s a tiszta jövedelem egy része kulturális célra fordítatik. A kötet verstől sok szípet várunk, s ismertetésére annak idején vissza fogunk térni.

— **Öngyilkosság.** Tribuszer Károly közműves mester hétfőn a Medgyesalja-utca 9. számú házában levő lakásán felakasztotta

magát, s mire a házbellek észrevették, már halott volt. Tribuszer Károly régebben jónevű közműves volt a városban, azonban a rossz viszonyok és más okok miatt tönkrement. Tettét elkeseredésében követte el.

— **Köszönetnyilvánítás.** A miskolci ág. hitv. ev. dalegylet április 20-iki műkedvelői előadásán a dalegylet javára felülfizettek: Zelenka Pál 10 K, Dubovay Béla 5 K, Hronyecz József 4 K, öz. Nagy Haba Józsefné 3 K, Deszberg József, Kulcsár Károly 2—2 K. N. N. 1'60 K, Kiszely Dániel 1 K, Fülöp József 60 fillért. A szíves felülfizetésekért halás köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

— **Magyarok! Ne vegyétek a „FMKE” és az „EKE” gyufát, mert az osztrák gyártmány. A visszaélésről lapunk legközelebbi számában lerántjuk a leplet.**

x **Tavaszi divat.** Szénássy Gyula női ruhakelme, a Szénássy, Hoffmann és Társa selyem különlegességek megtekinthetők Arvai Sománál, Kazinczy-utca 5. sz. a., Seper-szálloda mellett.

Meghatalmazás városi képviselők választásához darabonként 2 fillért kapható Szelényi és Társa könyvnyomdájában.

Dunky fivérek

os. és kir. udvari fényképészeknél

MISKOLCZ, Városháztér 20. sz.

művészi kivitelű

fényképek és foto-emailok készülnek. Műkedvelők részére friss vegyszerek és száraz lemezek kaphatók.

Eladási hirdetmény.

Vb. **Rosenwasser Mór** közadós csődtömegéhez tartozó, a csődleltár 1—28. tételszámai alatt foglalt 425 kor. becsértékű házi butorok zárt írásbeli ajánlatok és esetleg az ezek kapcsán megtartandó szóbeli versenytárgyalás útján eladódnak.

Ajánlattevők tartoznak zárt írásbeli ajánlataikat az eladás tárgyát képező ingók becsértékének 10%-val mint bánatpénzzel együtt f. év április hó 24. napján d. u. 5 óráig alulírott tömeggondnoknál benyújtani.

Az eladás tárgyát képező ingók alulírott tömeggondnok közbejöttével naponként d. u. 3—5 óra között megtekinthetők.

Vevő tartozik a megvett ingók vételárát azonnal a tömeggondnok kezéhez készpénzben kifizetni, a megvett ingókat pedig legkésőbb f. hó 26-án d. u. 5 óráig átvenni.

Vevő a vételilletéket sajátjából köteles fizetni.

Az eladott ingók minősége és mennyisége tekintetében a csődválasztmányt semminemű felelősség nem terheli.

A mennyiben vevő a jelen feltételeknek pontosan vagy teljesen eleget nem tesz, bánatpénzét elveszíti s ezenfelül vevő kárára és veszélyére újabb eladási verseny fog eszközöltetni, melynél vevő a befolyó vételár különbözetért teljes mérvben vagyoniilag felelős.

Az ajánlatok el vagy el nem fogadása tárgyában a csődválasztmány az 1902. évi április hó 25-én d. u. 2 órakor tartandó ülésében szabadon határoz; az eladás azonban jogérvényesnek csak a csődbíróság jóváhagyásával lesz tekintendő.

Per esetén vevő magát a miskolci kir. járásbíróóság illetékességének aláveti. Kelt Miskolczon, a csődválasztmány 1902. április hó 18-án megtartott üléséből.

Dr. Borsodi Ignác,

ügyvéd, csődtömeggondnok.

PÁRTOS MIKSA

(Széchenyi-utca 37.)

Postai rendelvények azonnal foganatosíttatnak.

az évek óta fennálló jó hírnevű **Békefi Andor**-féle Raktáron tartatnak **prágai sódarok, hideg felvágottak, francia cognac,** magyar és francia **pezsgők** stb. **Dr. Szabó Gyula** pinczéjéből eredő **összes borkészleteknek** kis mennyiségben való eladása.

fűszer- és csemegeüzletet f. évi február 1-én átvette.

francia **Dr. Szabó Gyula** pinczéjéből eredő **összes borkészleteknek** kis mennyiségben való eladása.

Megérkeztek a világhírű

Mascagni-féle beszélőgépek

Van szerenésém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a

Mascagni-phonographok

képviselőt Borsodvármegye területére megkaptam.

Kezelése a legegyszerűbb, **tiszta, erős és természetű hangot** adnak.

A gépek üzletemben mindenkor megtekinthetők.

Tisztelettel

Klein Sámuel órás és ékszerész

Miskolczon, a Királyhid mellett.

Óraszer-kezelő és villam-motoru phonographok.

Több gyalog- és lovasezred szerz. tisztii eggenruha szállító.

KOKÁLY TAMÁS és FIA

férfi Szabók

MISKOLCZON, Széchenyi-utca 60 szám alatt

(Rosenberg Gyula szőnyegáruháza mellett)

Készítenek mindennemű

polgári ruhákat, egyenruhákat,
magyar diszruhákat, vadászruhákat,
sportruhákat, libériákat.

Nagy választék bel és külföldi szövetekben

Egyenruházati cikkekben főraktár.

SZLAVKOVSKY IMRE

takaréktűzhely- és épületlakatos
MISKOLCZ, Horváth-utca 12. szám.

Első miskolczi motorhajításra berendezett

← Alapított 1853. →

lemez- és lakatosáru üzlet.

Ajánlom újonnan berendezett nagyszabású műhelyemben készült **elejes** és **asztal-tűzhelyeimet**, mindenféle nagyság és kiállításban, falazva kül-, belföldi és majolikás cserepekkel: — ugyszintén teljes vasból, csakis a legjobb anyagból s ezekből állandó nagy raktárt tartok készletben. Abban a helyzetben vagyok, hogy elegáns és csinos alakban, valamint gondos, czélszerű kivitelben mintaszerű és e mellett szolid és tartós munkát állíthatok elő, úgy, hogy bármely szolid konkurrencziával versenyezhetek.

Ismételárusítók kedvezményben részesülnek.

Elvállalok továbbá

**épületvasalásokat,
 folyosó-, lépcső- és
 sir-rácsokat,
 vas-kapukat,
 Wertheim-szekrényeket**

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Rajzokkal és költségvetéssel szívesen szolgálok.

Koksz-kályhákat napi 50 fill. díj mellett kölcsön adok.

Olcsó tűzhely bevásárlási forrás.

Ki épít? Ki épít?

A közeledő tavaszi építkezésekhez elvállalok mindennemű épületek **pala- és cserépfedését; javítások** és bármely e szakmába tartozó munkákat **jutányos ár** mellett eszközöl

Pásztor Miklós

pala és cserépfedő

Miskolcz, Szeles-utca 31-ik sz. a.

Hivatalos értesítés.

A borsodmegyei m. kir. pénzügyigazgatóság által az 1902. évre megállapított földadó kivetések tartalmazó lajstrom az 1883. évi XLIV. t. cz. 18. §-a értelmében április hó 20-tól—28-ig bezárólag Miskolcz város adópénztári hivatalánál 8 napi közszemlére kitételik.

Mely körülményt azon figyelmeztetés mellett hozzuk az érdeklettek tudomására, hogy azon adózók, kik a kivetési lajstromban foglalt adónemmel már a múlt évben is megvoltak róva, a lajstromok közzétételét követő 15 nap alatt, azok pedig, kik e folyó évben első ízben rovatnak meg, adótarozásuknak az adókönyvecskében történt bejegyzését követő 15 nap alatt a közigazgatási bizottsághoz fellebezhetnek.

A fellebbezések a jelzett adónemre vonatkozólag alólírott hivatalnál nyújtandók be. Miskolcz, 1902. április hó 19-én.

Miskolcz város adópénztári hivatala.

Védjük érdekeinket és csak jó minőségű árukat vásároljunk olcsó árakon.

Üzletátalakítás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy 15 év óta fennálló női és férfi divatáru-üzletemet tetemesen megnagyobbítottam és teljesen átalakítottam, a külföldi nagy áruházak mintájára, **szorosan szabott árakat** rendeztem be, melyeket dusan felhalmozott női és férfi divatáru-raktáram minden egyes cikkén láthatóvá tettem, úgy, hogy minden **tulkövetelés ki van zárva.**

A rendkívüli olcsó árak mellett nagy forgalmat akarván elérni, az alanti olcsó árjegyzék-kivonatot a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlom.

FÉRFI-OSZTÁLY:

12 drb legfinomabb ötszörös gallér	---	K	4.—
12 pár " " kézelő	---	"	7.—
3 drb jó minőségű redős mellü fehér ing	---	"	6.60
3 drb középmin. redős mellü " "	---	"	8.40
3 drb legfin. redős mellü fehér ing	---	"	13.50
3 drb hálóing, színes diszszel	---	"	6.90
3 drb Croise-nadrág, füzös	---	"	3.60
6 drb finom batiszt-zsebkendő	---	"	3.—
6 pár fegyházban kötött harisnya	---	"	3.—
1 drb tiszta selyem belésű magánköttő vagy kötött nyakkendő	---	"	1.20
1 drb valódi angol nadrágtartó	---	"	1.50
1 drb legújabb férfi harisnyakötő	---	"	1.—

NŐI OSZTÁLY:

Tavaszi nő ruhakelmék 120 cm. széles tiszta gyapju	---	---	2 kor.-tól 7 kor.-ig
Delainek legjobb minőségben	---	---	1 kor. 20 fillér
Legjobb minőségű cartonok	---	---	50—60 "
" " angol zephirek	---	---	60—90 "
1 vég jó minőségű vászon 23 m.	7.50—12.—	K-ig	
1 " " " 38 "	19.—	korona	
1 " Liliom-vászon (egyedüli raktár)	---	---	15.— korona
1 vég Schiffon jó minőségű 23 m.	10.80	"	
Hálókabátok diszitve	---	---	2.40—18.50 K-ig
Női ingek	---	---	1.90—9.50 "
Fekete és színes napernyők	---	---	2.50—18.— "

Szalagok, csipkék, ruhadiszek és minden itt fel nem sorolt cikkek megtekintésére — **vásárlási kényszer nélkül** — van szerencsém a n. é. közönséget meghívni.

Teljes tisztelettel:

Braunfeld Sándor,
 MISKOLCZ, Széchenyi-utca 49. sz.

Védjük érdekeinket és csak jó minőségű árukat vásároljunk olcsó árakon.

Tulkövetelés és alku kizárva.

Tulkövetelés és alku kizárva.

Szabászat!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy jó hírnévnek örvendő varrodámban leánykákat a szabászat és ruhavarrás tanítására elfogadok.

Nagy gyakorlatom folytán külön rendkívül olcsó árban a szabászatot 5 óra alatt alaposan megtanítom.

Kmetty Julia,

Miskolcz, Szécheny-u. 41. (Máhr-ház.)

Walther von Gizycki

trieszti kávételepe.

Osztr. postatakarékpénzt. Magy. postatak.-pénztár-számla: 862.194. sz. számla: 9960. sz.

Ajánlom kizárólag finom zamatu kávéjaimat, hamisítatlan fajokban, az alábbi árak mellett:

Szám	A minőség neve	Ára nagyban	
		kgt.-ként	postacsom.
1	Edel Santos tiszta izü	2.30	10.35
2	San Salvador finom	2.55	11.45
3	Java Liberia különösen nagy szemü	2.70	12.15
4	Caracas finom	2.95	13.25
5	Cuba elsőrendü	3.20	14.40
6	Guatemala igen finom különlegesség	3.40	15.30
7	ff. Jauco Portorico igen erős és kiadó	3.60	16.20
8	Java nagyon finom	3.75	16.85
9	Ceylon Perl	3.90	17.55
10	Ceylon extra különösen legf. elsőrendü	4.—	18.—

Az áru vám csomagolás és postadíjmentesen utánvétel mellett vagy előzetes Cheque befizetés ellen szállítatik.

Megrendelésnél kérem fenti ajánlatra hivatkozni. Lelkiismeretes kiszolgálást nevémből biztosít.

1.000.000

KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az

50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona.

Korona

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsolhatók és készpénzben fizetendők.

1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 ..	200000
2 ..	100000
1 ..	90000
1 ..	80000
1 ..	70000
2 ..	60000
1 ..	40000
1 ..	30000
1 ..	25000
2 ..	20000
3 ..	15000
31 ..	10000
67 ..	5000
3 ..	3000
432 ..	2000
763 ..	1000
1238 ..	500
90 ..	300
81700 ..	200
3900 ..	170
4900 ..	130
50 ..	100
3900 ..	80
2900 ..	40

50.000 nyer. és jut. kor. összegben 13,160.000

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. **Öt millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrebecsült vevőink**

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi magy. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nem-sokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

pénznyereménnyel sorsolhatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzet kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160,000 koronát** egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet alatt áll.** Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolcsad (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 korona
egy negyed (1/4) " 150 " 3—
egy fél (1/2) " 3— " 6—
egy egész (1) " 6— " 12—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz behűldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi május 1-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

bankház, BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

Pözület: VI., Teréz-körut 46/a.

Piókok: 1. Váci-körut 4

2. Múzeum-körut II:

3. Erzsébet-körut 54

Rendelőlevel levigandó!

TÖRÖK A. és Tsa főelárusítók Budapest.

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben **utánvételre** kérem — **postatalványnyal** küldöm — **mellékelem** bankjegyekben (bélyegekből). (A nem tetsző törlendő.)

Pontos cím:

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alulírottak bátorkodunk a nagyérdemű közönség figyelmét

— a Weyrauch Kristóf és Társa-féle gyorsan száradó és szagtalan —

BORSZESZ PADLÓFÉNYMÁZRA

felhívni. — Ezen fénymáz a legjobb padlómázoló szer, gyorsan szárad, szagtalan, igen tartós és mosható is. Kapható tisztán, szín nélkül, továbbá sárga és barna színekben. 1 kilós üveg ára 2 kor. 40 fill., 1/2 kilós üveg ára 1 kor. 30 fill.

Főraktára Miskolcz és vidékére

Weidlich Pál fűszer-, bor- és magkereskedése a „fekete kutyához”
MISKOLCZON.

Tisztelettel *Weyrauch Kristóf és Társa.*